

سلسله نشست‌های فلسفه تکنولوژی برگزار می‌شود

دوشنبه، دوم اسفند ماه نشست «بررسی رویکردهای گوناگون به مقوله تکنولوژی» از مجموعه نشست‌های فلسفه تکنولوژی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران برگزار می‌شود. در این نشست احسان شریعی، محمدتقی چاوشی، حمید پارسایان و سیدحسن حسینی ساعت ۱۴ تا ۱۷ سخنرانی خواهند داشت.

«تحلیلی بر نسخه‌نگاره‌های دوران اسلامی» برگزار می‌شود

به نقل از روابطعمومی موسسه کتابخانه و موزه ملی ملک، نشست‌های پنج‌گانه «تحلیلی بر نسخه‌نگاره‌های دوران اسلامی» از شنبه ۳۰ بهمن تا چهارشنبه چهار اسفند با سخنرانی سیدعبدالمجید شریف‌زاده، عضو کمیسیون هنر و معماری شورای عالی انقلاب فرهنگی و پژوهشگر هنرهای سنتی ایرانی-اسلامی در تالار همایش‌های کتابخانه و موزه ملی ملک برگزار خواهد شد.

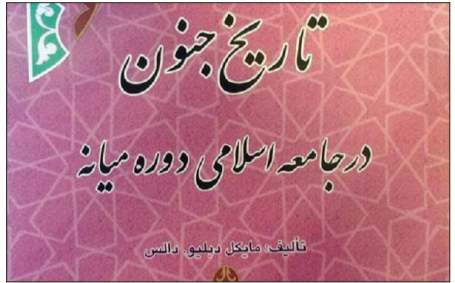
انتشار مجموعه ۵ جلدی «جغرافیای جامع ایران»

سید کاظم موسوی بجنوردی، رئیس مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، از رونمایی مجموعه پنج‌جلدی «جغرافیای جامع ایران» در تابستان ۱۳۹۶ خبر داد. به گفته بجنوردی، بستر سازی مجموعه «جغرافیای جامع ایران» بر اهدافی از جمله شناخت هم‌جانبه کشور شامل خصوصیات محیطی اکولوژیک و نیز ویژگی‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی استوار بوده است.

«تاریخ جنون در جامعه اسلامی دوره میانه» منتشر شد

کتاب «تاریخ جنون در جامعه اسلامی دوره میانه»، اثر مایکل دیلیو دالس و با ترجمه قربان بهزادیان نژاد، توسط انتشارات پاز و هوشکده تاریخ اسلام منتشر شد. این اثر روایتگر اندیشه‌ها و عملکردهای برآمده در عرصه جامعه اسلامی خاورمیانه است و مولف تلاش کرده تا ابعاد مختلف این مفاهیم را واکاوی و زمینه را برای پژوهش‌های بعدی فراهم کند.

نگاهی به جایگاه دیوید هیوم در فلسفه غربی در میانه دکارت و کانت

دیوید هیوم در عداد ناخواندنی‌ترین و البته ناسرراست‌ترین فلاسفه غرب جدید برای ایرانیان و حتی خود اروپاییان است. متفکری مجهز به دستگاه فکری سرد که به کلی خالی از تمام‌شئون مشهور روحیه دکارتی غالب در اروپاست. هیوم با به میان نهادن تجربه به مثابه محک و میزان امر، نه تنها خودش را در قامت اولین و البته مطرح‌ترین متفکر تجربه‌گرای غرب جدید مطرح می‌کند، بلکه اصل اساسی علمیت را زیر سوال می‌برد و در نهایت آن را نفی می‌کند. اگر چه نفی علمیت به بهانه نام‌خورداری از بنیادی تجربی دستاوردی کم‌اهمیت و حتی مناقشه‌برانگیز است، اما شکاکیت مستتر در آن باعث می‌شود که فیلسوف بزرگی همانند ایمانوئل کانت از خواب جزئی خویش بیدار شود و با ذهن و ضمیری روشن و بیدار، بنیادی نو و محکم برای فلسفه مدرن بنا کند. البته این بنیاد با خراب کردن انکارهای هیوم شکل می‌گیرد. به عبارت بهتر کانت با بهره بردن انگیزشی از تفکری که تاریخ انقباضش گذشته است، تاریخ‌سازی می‌کند. این نکته یکی از لطیفه‌های تاریخ اندیشه مغرب زمین است که دیوید هیوم و نظام فکری او خیلی زود به تاریخ می‌پیوندد اما ایمانوئل کانت با تکیه بر هیوم تاریخی نو برای فلسفه غربی می‌نویسد، تاریخی که تا به امروز تداوم دارد. این تاریخ با شعار عقل‌گرایانه «من می‌اندیشم پس هستم»، رنه دکارت آغاز شد، با تعریض دیوید هیوم ناظر بر اینکه «من چیزی جز یک شکاک نیستم» به سمت مسیری تجربه‌گرایانه رفت و با شعار دلبرانه «جرات فیهیمن داشت‌باش» ایمانوئل کانت به راه اصیل خرد بازگشت. در واقع اگر دکارت اوج عقل‌گرایی را در فرانسه به نمایش گذاشت و پس از او هیوم قله تجربه‌گرایی را در بریتانیا فتح کرد، این کانت بود که در آلمان به مثابه سرزمین فلسفه توانست با بهره‌گیری از عقل و حس، پایه‌گذار راه نو خرد غربی شود. اما نقش هیوم تجربه‌گرا در میانه دکارت و کانت عقل‌گرا چیست؟ آیا می‌توان از او به عنوان یک دوربرگردان در مسیر تاریخ اندیشه غرب سخن گفت؟ آیا نظام فکری شک‌محور او را می‌توان یک راجع به تفکر پیشاسقراطیان ارزیابی کرد؟ و واقعیت این است که اصالت تجربه‌ای که توسط دیوید هیوم بسط داده می‌شود و او کنشش به برابر بسط اصالت عقل توسط دکارت و پیروان او است. اما این واکنش به جای کانالیزه شدن و در مسیر دیالکتیک قرار گرفتن، بسیار سریع به مقصد شکاکیت می‌رسد و با حذف علمیت کار هیوم از منظر دینی به الحاد و از منظر فکری به شکاکیت یونان باستان باز می‌گردد. البته خود هیوم از این بستی که در آن گرفتار آمده است آگاهی کامل دارد و حتی در پی لاپوشانی کفر خود نیز بر نمی‌آید و علناً می‌پذیرد که به گونه‌های اندیشیده است که به الحاد رسیده است. اما

حامد زارع دبیر گروه اندیشه

گزارش روز

بیژن عبدالکریمی در برنامه «زاویه» مطرح کرد تفکر ایدئولوژیک مانع مواجهه با جهان

بیژن عبدالکریمی

برنامه «زاویه» یکی از معدود برنامه‌های صدا و سیما است که با دعوت از چهره‌های دانشگاهی و حوزه اندیشه به بحث پیرامون مسائل روز می‌پردازد. این برنامه با قرار دادن دو نظر متفاوت و مخالف مقابل هم سعی در روشن کردن ابعاد موضوع دارد. در آخرین برنامه پخش شده زاویه، با موضوع «نفوذ چیست، و مصادیقش کدام است» مناظره بین شهریار زرشناس عضو هیات علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و بیژن عبدالکریمی دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی برگزار شد. در این نشست شهریار زرشناس به مساله ضد-ما در نقد غرب اشاره کرد و معتقد بود که باید غرب را شناخت و این شناخت ربطی به جریان نفوذ ندارد. بیژن عبدالکریمی هم که به پروژه بودن نفوذ معتقد بود به شرح تلقی‌اش از پروژه نفوذ پرداخت و موانع بین ایرانیان و فهم جهان را نام برد. در ادامه صحبت‌های او آمده است:

پهلو روز

ما برنامه درستی برای حیات اجتماعی، تاریخی و تمدنی‌مان نداریم، چرا چون جهان را درست نمی‌شناسیم. به اعتقاد من، موانع مهمی که در راه فهم جهان وجود دارد، اگر در یک نگاه کلی دسته‌بندی کنیم، اولین مانع، پوپولیسم است؛ نوعی عوام‌زدگی و عوام‌گرایی، متأسفانه پوپولیسم، تمام ساحت‌ها و همه مراتب اجتماعی ما را در تمام لایه‌هایش فراگرفته است. فرد عامی کسی است که میان اندیشه و جهان احساس فاصله نمی‌کند و فکر می‌کند آنچه که می‌اندیشد دقیقاً خود جهان است، در حالی که میان جهان و آنچه که ما درباره آن می‌اندیشیم همواره یک فاصله ایدئولوژیک، یک فاصله وجودشناسانه و معرفت‌شناسانه وجود دارد. مانع سترگ دیگری که بنده کوشیده‌ام با آن مبارزه کنم، نوع تفکر بخشی از نخبگان ماست. مقصود از این تفکر، سیستمی از باورهای نهادینه شده تاریخی است. برمناسی این تفکر بیش از آنکه به واقعیت جهان وفادار باشیم، خواهان حفظ یک نظام اعتقادی هستیم که این نظام اعتقادی، کاملاً بنش‌ساخته و امری تاریخی است، اما آن را به منزله یک امر فراتاریخ، ازلی، ابدی و حقیقت مطلق بیسان می‌کنند بی‌آنکه به ریشه‌های فرهنگی، تاریخی، نژادی، جغرافیایی و قبیله‌ای این باورهای نهادینه شده توجه داشته باشند. مانع سترگ دیگر، مواجهه ما با جهان، تفکر ایدئولوژیک است. باید ببینیم این ایدئولوژی در کدام کانتکست به کار می‌رود، لذا مراد بنده از ایدئولوژی، نوعی اراده معطوف به قدرت است. در هر دو جریان ایدئولوژیک چه «بزسیسون» و چه «اپوزیسیون»، آنچه که اهمیت ندارد، مواجهه با خود جهان است.

مانع بزرگ دیگر که شاید در دو مانع قبلی هم بیان کردم، سیاست‌زدگی است؛ یعنی ما سیاست را اصل قرار دهیم و فکر کنیم فرهنگ و تفکر، امری تابع سیاست است.

برای اینکه ما در جهان کنونی راه‌مان را پیدا کنیم، باید فهم صحیحی از جهان داشته باشیم. متأسفانه یک مشکل بسیار جدی در ما ایرانیان وجود دارد و اینکه ما فهم جهان را امری دم‌دستی، پیش‌پا افتاده و پیش‌دستی می‌دانیم و فکر می‌کنیم ما جهان را می‌شناسیم. به اعتقاد من، ما نه فقط فهم درستی از واقعیات جهان کنونی نداریم، بلکه موانع بسیار سترگی وجود دارد که ما را از مواجهه درست با جهان و فهم درست جهان باز می‌دارد، به همین دلیل است که ما سرمایه‌های عظیم مادی و معنوی خودمان را هدر می‌دهیم، فرصت‌های بزرگ تاریخی را از دست داده‌ایم و باز هم از دست خواهیم داد.

دیوید هیوم

نقد و نظر

در نشست نقد کتاب «گفت‌وگوهای رسمی تاریخ‌نگاری دوره پهلوی پیرامون رضاشاه» مطرح شد

تالیفات درباره رضاشاه، جنس سیاسی دارند، نه تاریخ‌نگاری

پژوهشکده تاریخ پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی نقد کتاب «گفت‌وگوهای رسمی تاریخ‌نگاری دوره پهلوی پیرامون رضاشاه» نوشته علیرضا ملاتی‌توانی را با نقادی غلامحسین زرگری نژاد، استاد گروه تاریخ دانشگاه تهران و محمدعلی اکبری مدیر گروه تاریخ دانشگاه شهید بهشتی چهارشنبه در سالن اندیشه پژوهشگاه برگزار کرد. محمدعلی اکبری در این نشست به شرح و نقد تاریخ‌نگاری برای پیشبرد اهدافی خاص پرداخت. زرگری نژاد نیز با اشاره به دو واژه «تاریخ‌نگاری» و «رسمی» در عنوان کتاب به شرح نسبت این دو و در انتهای نشست مولف به شرح مشکل گفت‌وگو در تالیفات تاریخی پرداخت. در ادامه صحبت‌های سخنرانان آمده است:

تاریخ‌نگاری از جنس تبلیغات سیاسی

محمدعلی اکبری

در تاریخ‌نگاری هدف پیش بردن امری یا برعکس مانع شدن از روی دادن امری است. اگر با این نگاه به تاریخ‌نگاری بنگریم باید دید در سالروز کودتای اسفند ۱۲۹۹ چه آثاری منتشر شده و قرار بوده که آثار منتشر شده چه کاری را پیش ببرند؟ یا مانع از روی دادن چه اتفاقی بشود؟ در میان آثاری که به آنها اشاره شده، نمی‌توان برخی کارها را تاریخ‌نگاری قلمداد کرد، مانند «گاه‌شماری» که بهتر است، حذف شود. به عبارتی در میان آثار طبقه‌بندی شده کتاب «گاه‌شمار عصر پهلوی» وجود دارد که به مناسبتی چاپ شده و از کودتای ۱۲۹۹ شروع کرده و تا سال ۱۳۵۷ را دربرگرفته است. اگرچه در تعریف تاریخ‌نگاری که از روش‌ها، گزینش‌ها، داوری‌ها و... ارائه شده، به نظرم شاید مناسب نباشد که این کتاب را نیز در طبقه‌بندی تالیفات تاریخی قرار دهیم. زیرا در تعریف تاریخ‌نگاری اشاره شد که یا کاری را پیش ببرد یا تلقی را عمومیت بخشد یا از ذهن خارج کند، اما در «گاه‌شماری عصر پهلوی» چنین رویکردی دیده نمی‌شود. آثاری که در رابطه با رضاشاه تالیف شده، در واقع یکسری متن‌ها با عنوان دقیق «متونی برای تبلیغ سیاسی» هستند و بسیاری از آنها تاریخ‌نگاری به معنای کلمه نیستند و از جنس تبلیغات سیاسی به شمار می‌آیند. البته باید گفت کار تاریخی انجام شده و بخشی از تاریخ را نیز روایت کردند، اما یک متن تاریخی نیستند.

تاریخ‌نگاران رسمی مکلف به ثبت وقایع بودند

غلامحسین زرگری نژاد

به نظر من تاریخ‌نگاری و تاریخ‌نویسی دو مقوله متفاوت با تاریخ‌نگاری هستند، تاریخ‌نگاری و تاریخ‌نویسی یکسان هستند اما تاریخ‌نگاری یعنی اندیشه و بینشی که پشت تاریخ‌نگاری مولف پنهان است و براساس آن نگاه و نگرش اثرش را تالیف می‌کند. اما منظور مولف از کلمه «رسمی» را متوجه نمی‌شوم! مراد مولف از «رسمی» چیست؟ باید پرسید در دوره پهلوی تاریخ‌نگاری رسمی به چه معنی اطلاق می‌شود؟ برای باز کردن بحث باید یادآوری کرد که در دوره قاجار سنت تاریخ‌نویسی در دربار وجود داشت و افرادی مانند اعتمادالسلطنه، مانند صاحب‌زینت‌التواریخ، صاحب ذوالقرنین و... وقایع‌نگاران و دبیران دربار بودند یا به تعبیری تاریخ‌نگاران رسمی که مکلف به ثبت وقایع بودند تا تاریخ رسمی را بنویسند. حال با توجه به کتاب «گفت‌وگوهای رسمی تاریخ‌نگاری پهلوی پیرامون رضاشاه» پرسش این است که آیا در دوره پهلوی نیز این سنت تاریخ‌نویسی قاجار تداوم پیدا کرد؟ آیا عده‌ای مأمور بودند که بروند و تاریخ را بنویسند؟ بنده معتقدم که با روی دادن مشروطه، سنت تاریخ‌نویسی رسمی دربار و دیگر اده پیدا نکرد. می‌گویند مورخ الدوله سپهر، حکمی را نزد رضاشاه برد و گفت من تاریخ‌نویس رسمی هستم. رضاشاه حکم را پاره کرد و گفت ما تاریخ‌نویس رسمی نداریم. بنابراین طبق سنت پیشین در دربار پهلوی مأمور ثبت وقایع وجود نداشت. در فهرست منابع کتاب، آثار مهمی مانند «خاطرات نخستین سپهبد ایران احمد امیراحمدی»، «خاطرات نزالله انتظام» و «خاطرات خان ملک ساسانی» را دیدیم. در این منابع مطالب مهمی درباره نحوه به حکومت رسیدن رضاشاه به‌ویژه کودتای ۱۲۹۹ وجود دارد.

اصحاب دانشگاه، تاریخ‌نگاری را امری فتنی می‌دانند

علیرضا مولاتی‌توانی

وقتی به آثار تالیف شده در حوزه تاریخ‌نگاری نگاه می‌کنیم، می‌بینیم که به یک بیماری و زنجوری دچار شده و قادر نیست در اجتماع تولید گفت‌وگو کند. به عبارتی کتاب‌هایی که درباره تاریخ نوشته می‌شود، نمی‌تواند بازخورد اجتماعی و بیدارگری داشته باشد. در یافتن مخاطبانی که بتوانند با ما همدلی کنند یا از ایده‌های ما تاثیر بگیرند، متأسفانه ناکام بودیم. از طرفی بیشتر اصحاب دانشگاه، تاریخ‌نگاری را امری فتنی یا وسیله ارتقای رتبه و شغل خود تبدیل کرده‌اند. نگاهی که باعث شده، نتوانیم آثاری تالیف کنیم که تاثیرگذاری در اجتماع داشته باشد.

آگهی مزایده

موضوع: واگذاری منافع (اجاره) ماهیانه مکان مجموعه ورزشی استخر سرپوشیده دانشگاه متقاضیان شرکت در مزایده می‌توانند از تاریخ اولین نوبت انتشار آگهی لغایت روز شنبه مورخ ۹۵/۱۲/۱۴ جهت دریافت اسناد و مدارک مزایده و تکمیل و تسلیم پیشنهادات به غیر از (تعطیلات رسمی و پنجشنبه‌ها) به دبیرخانه کمیسیون معاملات دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان یا به سایت www.lauk.ac.ir مراجعه نمایند.

همچنین سایر شرایط در فرم‌های اسناد مزایده مندرج است. دانشگاه در قبول پیشنهادات و انعقاد قرارداد یا رد آنها دارای اختیارات تام می‌باشد و هزینه درج آگهی منتشره در روزنامه سراسری و محلی برعهده برنده مزایده است.

اداره روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

آگهی مزایده

موضوع: واگذاری منافع (اجاره) ماهیانه مکان مجموعه ورزشی هیوندای کرور از طریق مزایده عمومی به فروش رساند. لذا تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط در خواست می‌شود در صورت تمایل به مدت ۱۰ روز کاری از تاریخ درج آگهی جهت اخذ مشخصات به اداره پشتیبانی و تجهیزات این واحد دانشگاهی واقع در اصفهان، خیابان جی شرقی، ارغوانیه، بلوار دانشگاه، ساختمان اداری اندیشه، طبقه دوم یا به سایت www.khuif.ac.ir مراجعه نمایند.

- واریز مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به حساب سیبا بانک ملی شماره ۰۱۰۷۴۳۱۱۶۱۰۱۰۱
- به نام باحوالات دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
- ارائه ضمانتنامه بانکی معتبر در وجه دانشگاه به میزان ده میلیون ریال.
- دانشگاه در رد یا قبول یک یا تمامی پیشنهادات اختیار تام دارد.
- کلیه کسورات قانونی برعهده خریدار خواهد بود.
- هزینه تدر این آگهی برعهده برنده مزایده خواهد بود.

اداره کل روابط عمومی و اطلاع‌رسانی

آگهی تجدید مناقسه

موضوع: واگذاری منافع (اجاره) ماهیانه مکان مجموعه ورزشی هیوندای کرور از طریق مزایده عمومی به فروش رساند. لذا تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط در خواست می‌شود در صورت تمایل به مدت ۱۰ روز کاری از تاریخ درج آگهی جهت اخذ مشخصات به اداره پشتیبانی و تجهیزات این واحد دانشگاهی واقع در اصفهان، خیابان جی شرقی، ارغوانیه، بلوار دانشگاه، ساختمان اداری اندیشه، طبقه دوم یا به سایت www.khuif.ac.ir مراجعه نمایند.

- واریز مبلغ ۵۰۰/۰۰۰ ریال به حساب سیبا بانک ملی شماره ۰۱۰۷۴۳۱۱۶۱۰۱۰۱
- به نام باحوالات دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان)
- ارائه ضمانتنامه بانکی معتبر در وجه دانشگاه به میزان ده میلیون ریال.
- دانشگاه در رد یا قبول یک یا تمامی پیشنهادات اختیار تام دارد.
- کلیه کسورات قانونی برعهده خریدار خواهد بود.
- هزینه تدر این آگهی برعهده برنده مزایده خواهد بود.

اداره کل روابط عمومی و اطلاع‌رسانی

سایت روزنامه فرهنگستان

www.FARHEEKHTEGAN.ir

روابط عمومی دانشگاه آزاد اسلامی شیراز